



بِ لَمْ خُدَاوَنْ جَانْ وَ خَرَدْ



پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مهندسی برق گرایش قدرت

بهبود پایداری دینامیکی سیستم قدرت با اعمال تئوری کنترل مقاوم

اسلیح راهنمای:

دکتر سعید حقوقی اصفهانی

دکتر نوید رضا ابجدی

استاد مشاور:

دکتر شاهرخ شجاعیان

پژوهشگر:

مهدى محسنی میرآبادی

۱۳۹۲ ۵۶ بهمن



دانشکده فنی مهندسی

گروه مهندسی برق

پایان نامه آقای مهدی محسنی میرآبادی جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته مهندسی برق گرایش قدرت با عنوان "بهبود پایداری دینامیکی سیستم قدرت با اعمال تئوری کنترل مقاوم" در تاریخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۶ با حضور هیأت داوران زیر بررسی و با نمره ۱۹/۴ مورد تصویب نهایی قرار گرفت.

- |       |  |
|-------|--|
| امضاء | ۱. استاد راهنمای پایان نامه دکتر سعید حقوقی اصفهانی با مرتبه علمی استادیار |
| امضاء | ۲. استاد راهنمای پایان نامه دکتر نوید رضا ابجدی با مرتبه علمی استادیار     |
| امضاء | ۳. استاد مشاور پایان نامه دکتر شاهرخ شجاعیان با مرتبه علمی استادیار        |
| امضاء | ۴. استاد داور پایان نامه دکتر غلامرضا عرب مارکده با مرتبه علمی دانشیار     |
| امضاء | ۵. استاد داور پایان نامه دکتر سعید اباذری با مرتبه علمی استادیار           |

دکتر بهزاد قاسمی

معاون پژوهشی و تحصیلات تكمیلی

دانشکده فنی و مهندسی

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتكارات

و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه

متعلق به دانشگاه شهرکرد است.

## مشکر و سپاس:

سپاس و ستایش خداوندی را سزاست که تمامی صفت‌ها از بیان تحقیقت ذاتش درمانده و  
بزرگی او عقل هارا اطرد کرده است چنانکه راهی برای رسیدن به نهایت ملکوت‌ش نیاید

اکنون که به پاس عنایت الهی این پژوهش را به پایان رسانیدم،

لازم می‌دانم از زحمات پدرم که در تمام مراحل زندگی مردمیاری نمودند صمیمانه تقدیر و مشکر نایم

همچنین از زحمات اساتید کرامی جناب آقای دکتر سعید حقوقی اصفهانی، جناب آقای دکتر «نوید رضا ابجدی» و استاد کرامی جناب آقای دکتر «شاهرخ شجاعیان» مشکر می-

نایم.

این اثر را اگر قدری و ارزشی باشد به روح «**مادرم**» تقدیم می‌کنم.

## چکیده

یک سیستم قدرت ممکن است در اثر فقدان میرایی یا گشتاور سنکرون کننده کافی، پایداری خود را از دست بدهد نوسانات فرکانس پایین در سیستم قدرت یکی از معضلاتی است که مهندسین برق همواره با آن مواجه بوده اند و برای هرچه بیسستر میرا کردن این نوسانات، از پایدارسازهای سیستم قدرت استفاده می کنند.

یک راه عملی برای حفظ پایداری سیستم های قدرت استفاده از پایدارسازهای سیستم قدرت متقابل می باشد. این نوع از پلیدارسازها با روشهای کلاسیک کنترل خطی طراحی می گردند. واضح است که این روش طراحی دارای معایب زیادی است که از جمله می توان به محلی بودن آنها اشاره کرد . لذا استفاده از پایدارسازهای مقاوم در رنج کاری سیستم اهمیت زیادی یافته است . به همین دلیل در این پایان نامه از تکنیک کنترل مقاوم با استفاده از نامعادلات ماتریسی خطی برای طراحی پایدارساز سیستم قدرت مقاوم بهره برده ایم . به همین روی از تئوری نامعادلات ماتریسی خطی به منظور فرمول بندی مناسب مسئله کنترل مقاوم استفاده شده است.

سیستم های قدرت مورد مطالعه، سیستم قدرت تک ماشینه متصل به شین بی نهایت و سیستم قدرت چند ماشینه همراه با توربین ، گاورنر و نامعینی های موجود در سیستم قدرت می باشند. در طراحی پایدارساز از تکنیک های  $H_2$  بهینه، جایابی قطب و کنترل کننده چند منظوره استفاده شده است . پایدار ساز مربوطه علاوه بر سیستم تحریک به گاورنر نیز سیگنال ارسال می کند. به منظور مدل سازی ژنراتور سنکرون از مدل هفرون- فیلیپس و همچنین برای توربین و گاورنر نیز مدل مرتبه اول آنها در نظر گرفته شده است . نتایج حاصل از شبیه سازی ها حکایت از صحت و توانایی عملکرد بالای پایدارساز طراحی شده مذکور دارد به طوریکه نوسانات سیستم پس از اعمال خطا به سرعت میرا می گردد.

## کلمات کلیدی

پایدارساز سیستم قدرت، سیستم قدرت تک ماشینه و چند ماشینه، نامعادلات ماتریسی خطی، کنترل مقاوم، ژنراتور سنکرون، جایابی قطب، فیدبک حالت  $H_2$ ، کنترل کننده چند منظوره، نامعینی .

## فهرست مطالب

|    |  |
|----|--|
| ۱  | ۱- فصل اول : پیشگفتار                                  |
| ۱  | ۱-۱- مقدمه   |
| ۵  | ۲- فصل دوم: مفهوم پایداری و انواع آن در سیستم های قدرت |
| ۵  | ۲-۱- مقدمه   |
| ۶  | ۲-۲- انواع پایداری در سیستم قدرت                       |
| ۶  | ۲-۳- پایداری زاویه روتور                               |
| ۷  | ۲-۳-۱- پایداری سیگنال کوچک زاویه روتور                 |
| ۸  | ۲-۳-۲- پایداری گذرای زاویه روتور                       |
| ۱۰ | ۲-۴- پایداری ولتاژ                                     |
| ۱۰ | ۲-۴-۱- پایداری اغتشاش بزرگ ولتاژ                       |
| ۱۱ | ۲-۴-۲- پایداری اغتشاش کوچک ولتاژ                       |
| ۱۱ | ۲-۵- پایداری میان مدت و بلند مدت                       |
| ۱۲ | ۲-۶- پایداری دینامیکی (سیگنال کوچک) در سیستم های قدرت  |
| ۱۲ | ۲-۶-۱- نحوه بررسی پایداری دینامیکی در سیستم های قدرت   |
| ۱۴ | ۳- فصل سوم : مدل سازی سیستم قدرت و اجزای آن            |
| ۱۴ | ۳-۱- مقدمه   |
| ۱۴ | ۳-۲- مدل های مختلف ژنراتور سنکرون                      |
| ۱۵ | ۳-۲-۱- مدل مرتبه کامل ژنراتور سنکرون                   |
| ۱۶ | ۳-۲-۲- مدل های کاهش یافته ژنراتور سنکرون               |
| ۱۸ | ۳-۲-۲-۱- مدل مرتبه ۶ معروف به "E" دو محوری             |
| ۱۹ | ۳-۲-۲-۲- مدل مرتبه ۵ معروف به "E" یک محوری             |

|    |   |
|----|---|
| ۱۹ | - مدل مرتبه ۴ معروف به $E'$ دو محوری                                |
| ۱۹ | - مدل مرتبه ۳ معروف به $E'$ یک محوری                                |
| ۲۰ | - مدل مرتبه ۳ نوع اول   |
| ۲۱ | - مدل مرتبه ۳ نوع دوم   |
| ۲۲ | - مدل مرتبه ۲ معروف به مدل کلاسیک                                   |
| ۲۲ | - مدل مرتبه اول ماشین سنکرون  |
| ۲۲ | - سیستم‌های تحریک   |
| ۲۳ | - انواع سیستم‌های تحریک   |
| ۲۳ | - سیستم‌های تحریک DC  |
| ۲۴ | - سیستم‌های تحریک AC  |
| ۲۵ | - تحریک کننده‌های استاتیکی (ایستا)                                  |
| ۲۶ | - تنظیم کننده خودکار ولتاژ (AVR)                                    |
| ۲۷ | - توربین و گاورنر   |
| ۲۷ | - توربین‌های بخار   |
| ۲۷ | - گاورنر توربین‌های بخار  |
| ۲۸ | - توربین‌های آبی  |
| ۲۹ | - گاورنر توربین‌های آبی   |
| ۳۰ | - مدل سازی کامل یک سیستم قدرت                                       |
| ۳۰ | - مدل هفرون - فیلیپس، سیستم قدرت تک ماشین متصل به شین بی نهایت      |
| ۳۰ | - مدل خطی   |
| ۳۴ | - نحوه محاسبه مقادیر اولیه مؤلفه ولتاژ، جریان و زاویه گشتاور        |
| ۳۴ | - مقادیر اولیه ولتاژ ترمینال، توان‌های اکتیو و راکتیو معلوم         |
| ۳۴ | - مقادیر اولیه ولتاژ ترمینال، ولتاژ باس بی نهایت و توان اکتیو معلوم |
| ۳۶ | - نحوه مدل سازی یک واحد کامل نیروگاهی                               |

|    |  |
|----|--|
| ۳۹ | ۳-۶-۳- مدل سیستم قدرت چند ماشین                                |
| ۳۹ | ۱-۳-۶-۳- مدل غیرخطی و کامل سیستم چند ماشین                     |
| ۴۲ | ۲-۳-۶-۳- مدل خطی سیستم‌های چند ماشین (تعمیم مدل هفرون- فیلیپس) |
| ۴۹ | ۴- فصل چهارم: نظریه کنترل مقاوم و نامعادلات ماتریسی خطی        |
| ۴۹ | ۱-۴- مقدمه   |
| ۵۰ | ۲-۴- تعاریف  |
| ۵۱ | ۱-۲-۴- نرم   |
| ۵۱ | Schur- لم مکمل   |
| ۵۲ | ۴-۳- نامعادلات ماتریسی خطی (LMI)                               |
| ۵۲ | ۱-۳-۴- ساختار LMI  |
| ۵۴ | ۲-۳-۴- محدودیت‌های برابری خطی                                  |
| ۵۴ | ۴- طراحی کنترل کننده توسط تکنیک جایابی قطب                     |
| ۵۵ | ۱-۴-۴- نواحی LMI   |
| ۵۸ | ۲-۴-۴- انتخاب ناحیه LMI مناسب برای طراحی پایه‌ار ساز           |
| ۵۹ | ۴-۵- کنترل مقاوم   |
| ۶۰ | ۱-۵-۴- نامعینی   |
| ۶۰ | ۱-۱-۵-۴- انواع نامعینی‌ها                                      |
| ۶۱ | ۲-۱-۵-۴- انواع مدل‌سازی برای نامعینی                           |
| ۶۱ | ۱-۲-۱-۵-۴- نامعینی جمعی  |
| ۶۱ | ۲-۲-۱-۵-۴- نامعینی ضرب شونده در ورودی                          |
| ۶۱ | ۳-۲-۱-۵-۴- نامعینی ضرب شونده در خروجی                          |
| ۶۲ | ۲-۵-۴- کنترل مقاوم $H_2$                                       |
| ۶۳ | ۳-۵-۴- محاسبه قانون بهینه $H_2$                                |
| ۶۳ | ۶-۴- کنترل کننده چند منظوره                                    |

|    |   |
|----|---|
| ۶۵ | ۵- فصل پنجم: شبیه‌سازی، تجزیه و تحلیل و مقایسه نتایج حاصل از طراحی    |
| ۶۵ | ۱-۵- مقدمه  |
| ۶۶ | ۲-۵- مشخصات سیستم‌های قدرت انتخابی                                    |
| ۶۶ | ۱-۲-۵- مشخصات سیستم تک ماشین متصل به شین بی‌نهایت                     |
| ۶۷ | ۱-۱-۲-۵- مشخصات سایر المان‌ها   |
| ۶۷ | ۲-۱-۲-۵- محاسبه ضرایب $K_1$ تا $K_2$                                  |
| ۶۸ | ۳-۱-۲-۵- تحقق فضای حالت سیستم قدرت تک ماشین بدون توربین و گاورنر      |
| ۶۸ | ۲-۲-۵- مشخصات سیستم قدرت چند ماشین مورد مطالعه                        |
| ۷۰ | ۱-۲-۲-۵- تحقق فضای حالت سیستم قدرت چند ماشین همراه با توربین و گاورنر |
| ۷۴ | ۳-۵- سیستم تک ماشین متصل به شین بی‌نهایت                              |
| ۷۴ | ۱-۳-۵- سیستم تک ماشین بدون توربین و گاورنر                            |
| ۷۴ | ۱-۱-۳-۵- طراحی کنترل کننده فیدبک حالت $H_2$                           |
| ۷۶ | ۱-۱-۱-۳-۵- اتصال کوتاه سه فاز   |
| ۷۶ | ۲-۱-۱-۳-۵- تغییرات ناگهانی بار  |
| ۷۷ | ۲-۱-۳-۵- طراحی کنترل کننده فیدبک حالت $H_2$                           |
| ۷۷ | ۱-۲-۱-۳-۵- اتصال کوتاه سه فاز   |
| ۷۸ | ۲-۲-۱-۳-۵- تغییرات لگهانی بار   |
| ۷۹ | ۲-۳-۵- سیستم تک ماشین همراه با توربین، گاورنر و نامعینی               |
| ۷۹ | ۱-۲-۳-۵- تحقق فضای حالت سیستم قدرت تک ماشین همراه با توربین و گاورنر  |
| ۸۲ | ۲-۲-۳-۵- طراحی کنترل کننده فیدبک حالت $H_2$                           |
| ۸۳ | ۱-۲-۲-۳-۵- اتصال کوتاه سه فاز   |
| ۸۳ | ۳-۲-۳-۵- طراحی کنترل کننده توسط تکنیک جایابی قطب با استفاده از LMI    |
| ۸۵ | ۴-۵- سیستم چند ماشین  |
| ۸۵ | ۱-۴-۵- سیستم چند ماشین بدون در نظر گرفتن نامعینی                      |

|     |   |
|-----|---|
| ۸۵  | $H_2$ - طراحی کنترل کننده فیدبک حالت                |
| ۸۶  | ۱-۱-۴-۵- اتصال کوتاه سه فاز                         |
| ۸۸  | ۲-۱-۱-۴-۵- تغییرات ناگهانی بار                      |
| ۸۹  | ۳-۱-۱-۴-۵- حذف خط                                   |
| ۹۰  | ۲-۱-۴-۵- طراحی کنترل کننده به روش جایابی قطب        |
| ۹۱  | ۱-۲-۱-۴-۵- اتصال کوتاه سه فاز                       |
| ۹۲  | ۲-۲-۱-۴-۵- تغییرات ناگهانی بار                      |
| ۹۴  | ۳-۲-۱-۴-۵- حذف خط                                   |
| ۹۵  | ۲-۴-۵- سیستم قدرت چند ماشین با در نظر گرفتن نامعینی |
| ۱۰۰ | $H_2$ - طراحی کنترل کننده به روش فیدبک حالت مقاوم   |
| ۱۰۱ | ۱-۱-۲-۴-۵- اتصال کوتاه سه فاز                       |
| ۱۰۲ | ۲-۲-۴-۵- طراحی کنترل کننده به روش جایابی قطب        |
| ۱۰۳ | ۱-۲-۲-۴-۵- اتصال کوتاه سه فاز                       |
| ۱۰۴ | ۳-۲-۴-۵- طراحی کنترل کننده چند منظوره               |
| ۱۰۵ | ۱-۳-۲-۴-۵- اتصال کوتاه سه فاز                       |
| ۱۰۷ | ۵-۵- نتیجه گیری                                     |
| ۱۰۸ | واژه نامه   |
| ۱۱۲ | منابع   |

## فهرست نمادها

|  |                    |
|--|--------------------|
| نرم p- ماتریس A  | $\ A\ _p$          |
| سوسپتانس عنصر موازی  | B                  |
| یک ناحیه LMI معین  | D                  |
| تحریک که با ولتاژ $V_{fd}$ متناسب است  | $E_{fd}$           |
| مؤلفه محور d مربوط به emf داخلی گذرا که با شار پیوندی محور q روتور متناسب است  | $E'_d$             |
| مؤلفه محور q مربوط به emf داخلی گذرا که با شار پیوندی سیم پیچ میدان متناسب است                                       | $E'_q$             |
| مؤلفه محور d مربوط به emf داخلی زیر گذرا که با شار پیوندی کل در سیم پیچ میرا کننده محور q و روتور متناسب است         | $E''_d$            |
| مؤلفه محور q مربوط به emf داخلی زیر گذرا که با شار پیوندی کل در سیم پیچ میرا کننده محور d و سیم پیچ میدان متناسب است | $E''_q$            |
| مینیمم تحریک emf   | $E_{f \min}$       |
| ماکزیمم تحریک emf  | $E_{f \max}$       |
| تابع مشخصه یک ناحیه LMI معین   | $f_D(z)$           |
| بخشی از توان توربین بخار که به کمک قسمت HP(High Pressure) تولید می شود   | $F_{HP}$           |
| بخشی از توان توربین بخار که به کمک قسمت LP(Low Pressure) تولید می شود  | $F_{LP}$           |
| رسانایی عنصر موازی   | G                  |
| ثابت اینرسی  | H                  |
| جريان لحظه ای سیم پیچ آرمیچر فرضی محور d   | $i_{ds}$           |
| جريان لحظه ای سیم پیچ آرمیچر فرضی محور q   | $i_{qs}$           |
| جريان لحظه ای سیم پیچ میرا کننده محور d  | $i_{kd}$           |
| جريان های لحظه ای سیم پیچ های میرا کننده محور q  | $i_{kq1}, i_{kq2}$ |
| جريان لحظه ای میدان ژنراتور  | $i_{fd}$           |
| مؤلفه محور d جريان آرمیچر  | $I_d$              |
| مؤلفه محور q جريان آرمیچر  | $I_q$              |
| جريان میدان  | $I_f$              |
| جريان اتصال کوتاه  | $I_{SCH}$          |
| واحد موهومی  | J                  |
| ضraigib شش گانه مدل خطی شده هفرون-فیلیپس SMIB  | $K_1, \dots, K_6$  |
| ثابت مدل تحریک   | $K_A$              |
| ضریب میرایی روتور  | $K_D$              |
| ضریب گشتاور سنکرونیزه  | $K_S$              |
| توان اکتیو   | $P_e$              |
| توان راکتیو  | $Q_e$              |
| مقاومت عنصر سری  | R                  |

|  |                    |
|--|--------------------|
| مقاومت سیم پیچ میدان   | $r_{fd}$           |
| مقاومت استاتور   | $r_s$              |
| مقاومت سیم پیچ میرا کننده محور $d$                           | $r_{kd}$           |
| مقاومت های سیم پیچ های میرا کننده محور $q$                   | $r_{kq1}, r_{kq2}$ |
| شیب افتی موقت  | $R_T$              |
| شیب افتی دائم  | $R_P$              |
| عملگر لابلس  | $S$                |
| ضریب اشباع   | $S_E$              |
| مکمل Schur   | $S(x)$             |
| زمان   | $T$                |
| گشتاور الکتریکی  | $T_e$              |
| گشتاور مکانیکی   | $T_m$              |
| گشتاور سنکرونیزه   | $T_s$              |
| گشتاور میرا کننده  | $T_D$              |
| ثابت زمانی تحریک   | $T_A$              |
| ثابت زمانی AVR   | $T_r$              |
| ثابت زمانی گاورنر  | $T_G$              |
| ثابت زمانی حجم های ورودی اصلی و خزان (Chest بخار             | $T_{CH}$           |
| ثابت زمانی باز حرارت (Reheat                                 | $T_{RH}$           |
| زمان با زنشای (Resetting Time)                               | $T_R$              |
| زمان شروع آب (Water Starting Time)                           | $T_w$              |
| ثابت زماری مدار باز گذرا محور $d$                            | $T'_{d0}$          |
| ثابت زمانی مدار باز زیر گذرا محور $d$                        | $T''_{d0}$         |
| ثابت زمانی مدار باز گذرا محور $q$                            | $T'_{q0}$          |
| ثابت زمانی مدار باز زیر گذرا محور $q$                        | $T''_{q0}$         |
| ولتاژ لحظه ای سیم پیچ های آرمیچر محورهای فرضی $d$ و $q$      | $V_{ds}, V_{qs}$   |
| مؤلفه های محورهای مستقیم و عمودی ولتاژ پایانه ژنراتور سنکرون | $V_d, V_q$         |
| ولتاژ تحریک  | $V_E$              |
| ولتاژ اعمال شده به سیم پیچ میدان                             | $V_f$              |
| ولتاژ ترمینال  | $V_t$              |
| ولتاژ مرجع   | $V_{ref}$          |
| ولتاژ شین بی نهایت   | $V_\infty$         |
| نرم p-بردار $x$  | $\ x\ _p$          |
| راکتانس استاتور  | $X_{ls}$           |
| راکتانس های سنکرون، گذرا و زیر گذرا محور $d$                 | $X_d, X'_d, X''_d$ |
| راکتانس های سنکرون، گذرا و زیر گذرا محور $q$                 | $X_q, X'_q, X''_q$ |
| راکتانس کل استاتور   | $X_s$              |

|   |                                |
|---|--------------------------------|
| راکتانس تحریک                               | $X_{fd}$                       |
| راکتانس سیم پیچ میرا کننده محور d           | $X_{kd}$                       |
| راکتانس های سیم پیچ های میرا کننده محور q   | $X_{kq1}, X_{kq2}$             |
| ادمیتانس                                    | Y                              |
| امپدانس                                     | Z                              |
| شارهای پیوندی کل محورهای d و q              | $\varphi_{ds}, \varphi_{qs}$   |
| شار پیوندی کل سیم پیچ میدان                 | $\Phi_{fd}$                    |
| شار پیوندی سیم پیچ میرا کننده محور d        | $\Phi_{kd}$                    |
| شارهای پیوندی سیم پیچ های میرا کننده محور q | $\varphi_{kq1}, \varphi_{kq2}$ |
| زاویه توان یا زاویه روتور                   | $\delta$                       |
| سرعت زاویه ای سنکرون                        | $\omega_s$                     |
| سرعت زاویه ای روتور                         | $\omega_r$                     |
| سرعت زاویه ای پایه(مرجع)                    | $\omega_b$                     |

## مخفّه‌ها

|      |                              |                               |
|------|------------------------------|-------------------------------|
| AC   | Alternating Current          | جريان متناوب                  |
| AVR  | Automatic Voltage Regulator  | تنظیم کننده خودکار ولتاژ      |
| BIBO | Bounded Input Bounded Output | ورودی - خروجی محدود           |
| BRL  | Bounded Real Lemma           | لم محدودیت حقیقی              |
| CPSS | Conventional PSS             | پایدار ساز سیستم قدرت مرسوم   |
| d    | Direct Axis                  | محور افقی                     |
| DC   | Direct Current               | جريان مستقیم                  |
| DEH  | Digital Electro Hydraulic    | کنترل دیجیتال الکتروهیدرولیکی |
| diag | Diagonal                     | قطري                          |
| EHC  | Electro Hydraulic Control    | کنترل الکتروهیدرولیکی         |
| emf  | Electro Magnetic Field       | نیروی محرکه                   |
| Im   | Image                        | موهومی                        |
| LMI  | Linear Matrix Inequalities   | نامعادلات ماتریسی خطی         |
| LQR  | Linear Quadratic Regulator   | کنترل بهینه مرتبه دوم         |
| MHC  | Mechanical Hydraulic Control | کنترل مکانیکی هیدرولیکی       |
| PSS  | Power System Stabilizer      | پایدار ساز سیستم قدرت         |
| q    | Quadrature Axis              | محور عمودی                    |
| Re   | Real                         | حقیقی                         |
| Sec  | Second                       | ثانیه                         |
| SMIB | Single Machine Infinite Bus  | تک ماشین متصل به شین بی نهایت |

ULTC

Under Load Tap Changing

تغییر دهنده تپ زیر بار

# ۱- فصل اول

## پیشگفتار

در این پایان نامه در مورد پایداری<sup>۱</sup> سیستم های قدرت<sup>۲</sup> و روش های بهبود پایداری آنها بحث شده است. به منظور تأمین انرژی مطمئن برای مصرف کنندگان، سیستم قدرت باید توانایی تحمل انواع گوناگون اختشاش ها<sup>۳</sup> را داشته و همچنان پایدار باقی بماند. از این رو، باید سیستم را به نحوی مورد طراحی و بهره برداری قرارداد که بتواند پایداری خود را حفظ نماید. به همین دلیل مفهوم پایداری در سیستم های قدرت از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. بنابراین در فصل دوم این پایان نامه، به مفهوم پایداری و انواع آن در سیستم های قدرت اشاره می کنیم. طراحی یک سیستم بزرگ و به هم پیوسته قدرت به نحوی که با حداقل هزینه بهره برداری، از

- 
- 1.Stability
  - 2.Power Systems
  - 3.Disturbance

پایداری آن اطمینان حاصل شود، مسئله بسیار پیچیده‌ای است که اگر بتوان این مسئله را حل نمود، منافع اقتصادی بی‌شماری به همراه دارد . از دیدگاه نظریه کنترل، سیستم قدرت، فرآیندی از درجه بسیار بالا و دارای متغیرهای زیادی است که در یک محیط دائم  $\circ$  در حال تغییر، کار می‌کند. به علت درجه بالا و پیچیدگی سیستم لازم است که ساده سازی‌هایی صورت پذیرد و هر مسئله مشخص را با جزئیات صحیح و لازم از مدل‌سازی سیستم موردا رزیابی و بررسی قرارداد . به همین علت در فصل سوم این پایان‌نامه به مدل‌سازی سیستم قدرت تک ماشین متصل به شین بی‌نهایت<sup>۱</sup> و اجزای مختلف آن پرداخته‌ایم.

اگرچه AVR<sup>۲</sup> در عملکرد حالت ماندگار<sup>۳</sup> بسیار مؤثر است، ولی ممکن است روی میرایی<sup>۴</sup> نوسانات<sup>۵</sup> توان در حالت ماندگار اثر منفی داشته باشد.

یک سیستم قدرت ممکن است در اثر فقدان میرایی یا گشتاور سنکرون کننده کافی، پایداری خود را از دست بدهد. نوسانات فرکانس پایین در یک سیستم قدرت بزرگ، ناشی از نبودن میرایی مد مکانیکی سیستم است . یک ماشین سنکرون ممکن است میرایی مکانیکی کافی برای خود ماشین داشته باشد، ولی ممکن است این میرایی برای ماشین در شرایط عملکرد در سیستم قدرت بزرگ کافی نباشد . نوسانات فرکانس پایین<sup>۶</sup> در سیستم قدرت یکی از معضلاتی است که مهندسین برق همواره با آن مواجه بوده اند و برای هر چه بیشتر میرا کردن این نوسانات، از پایدار سازه‌ای سیستم قدرت استفاده می‌کنند؛ لذا برای جبران، یک حلقه کنترل مکمل، معروف به نام پایدار ساز سیستم قدرت<sup>۷</sup>، اغلب اضافه می‌شود. به همین دلیل فصل چهارم این پایان‌نامه به معروفی پایدار ساز سیستم قدرت، تخصیص داده شده است.

طراحی PSS و به کارگیری آن در سیستم‌های قدرت از سال ۱۹۶۰ میلادی مطالعه و آغاز شده است . ایده سیستم تحریک<sup>۸</sup> تکمیلی، به کارگیری یک سیگنال اضافی از طریق سیستم تحریک به منظور افزایش گشتاور میرا کننده<sup>۹</sup> در سیستم قدرت بود. معیار اصلی برای طراحی PSS، جبران پس فازی ناشی از سیستم قدرت، ژنراتور، سیستم تحریک و نیز ایجاد گشتاور الکتریکی هم‌فاز با سرعت از طریق ژنراتور و سیستم تحریک است [۲۰] و [۲۱]. روش‌های مختلفی برای طراحی PSS وجود دارد؛ مانند روش‌های کلاسیک، روش‌های کنترل

1.Single Machine Infinite Bus (SMIB)

2.Automatic Voltage Regulator

3.Steady State

4.Damping

5.Oscillations

6.Low Frequency Oscillations

7.Power System Stabilizer (PSS)

8.Excitation

9.Damping Torque